

Rolnummer 1727
Arrest nr. 129/2000 van 6 december 2000

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 28, tweede lid, van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten, gesteld door het Arbeidshof te Luik.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en G. De Baets, en de rechters P. Martens, A. Arts, R. Henneuse, M. Bossuyt en E. De Groot, bijgestaan door referendaris B. Renauld, waarnemend griffier, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest van 28 juni 1999 in zake M.B. tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 5 juli 1999, heeft het Arbeidshof te Luik de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 28, tweede lid, van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet niet en roept het geen verschil in behandeling in het leven dat niet objectief verantwoord is, doordat het de wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen van toepassing laat, met inbegrip van de bepalingen betreffende de verjaring van de terugvordering van een onverschuldigd bedrag ten laste van een gerechtigde op gewone of bijzondere tegemoetkoming volgens het oude stelsel, terwijl de gerechtigden op een tegemoetkoming ingesteld bij de voormelde wet van 27 februari 1987 aan een vordering tot terugbetaling van het onverschuldigd bedrag de verjaringstermijn van een, drie of vijf jaar kunnen tegenwerpen, naar gelang van het geval, krachtens artikel 16, § 1, van die wet, terwijl aan de gerechtigde op een tegemoetkoming volgens het oude stelsel een verjaringstermijn van ten minste vijf jaar wordt tegengeworpen op grond van artikel 7 van de wet van 6 februari 1970 betreffende de verjaring van schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provinciën ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

M.B. geniet een gewone gehandicapptetegemoetkoming van 50 pct. Het gaat om een tegemoetkoming « volgens het oude stelsel » want zij is toegekend met toepassing van de wet van 27 juni 1969 en haar uitvoeringsbesluit van 17 november 1969.

Op het ogenblik waarop de betrokkene 60 jaar gaat worden en de tegemoetkoming zal worden herzien, vraagt het Ministerie haar of haar echtgenoot een pensioen geniet. Zij antwoordt dat zulks het geval is sedert april 1993.

Op 2 mei 1994 berekent het Ministerie dan de tegemoetkoming die M.B. toekomt. Het gaat niet om een gewone tegemoetkoming maar om een aanvullende tegemoetkoming waarvan het bedrag gelijk is aan nul. De tegemoetkoming wordt derhalve vanaf 1 mei 1983 geschrapt.

Op 22 augustus 1994 beslist het Ministerie een onverschuldigd bedrag van 64.307 frank voor de periode van mei 1993 tot april 1994 terug te vorderen. M.B. stelt tegen die beslissing beroep in, dat door de Arbeidsrechtbank te Hoei wordt verworpen.

In hoger beroep stelt het Arbeidshof te Luik de vraag welke verjaringstermijn van toepassing is. Het stelt vast dat die termijn verschilt naargelang de tegemoetkoming is toegekend ter uitvoering van de wet van 27 juni 1969 of van die van 27 februari 1987 en het stelt aan het Arbitragehof bij een arrest van 28 juni 1999 de voormelde prejudiciële vraag.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 5 juli 1999 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 12 augustus 1999 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 14 augustus 1999.

Bij beschikking van 15 september 1999 heeft de voorzitter in functie, op verzoek van de Ministerraad van 13 september 1999, de termijn voor het indienen van een memorie verlengd met vijftien dagen.

De Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, heeft een memorie ingediend bij op 8 oktober 1999 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 23 december 1999 en 29 juni 2000 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 5 juli 2000 en 5 januari 2001.

Bij beschikking van 24 mei 2000 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 14 juni 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de Ministerraad en zijn advocaat bij op 24 mei 2000 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 13 juni 2000 heeft het Hof vastgesteld dat rechter H. Coremans, wettig verhinderd, als lid van de zetel vervangen is door rechter M. Bossuyt.

Op de openbare terechtzitting van 14 juni 2000 :

- is verschenen: Mr. R. De Geyter, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. L. Simont, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en E. De Groot verslag uitgebracht;

- is de voornoemde advocaat gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

Bij beschikking van 18 oktober 2000 heeft het Hof vastgesteld dat rechter E. Cerexhe, wettig verhinderd, als lid van de zetel vervangen is door rechter R. Henneuse, de debatten heropend en de dag van de terechtzitting bepaald op 16 november 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de Ministerraad en zijn advocaat bij op 20 oktober 2000 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 16 november 2000 :

- is verschenen: Mr. R. De Geyter, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. L. Simont, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en E. De Groot verslag uitgebracht;

- is de voornoemde advocaat gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Memorie van de Ministerraad

A.1. De Ministerraad merkt op dat de wet van 27 juni 1969 niets had bepaald inzake de verjaring van de terugvordering van onverschuldigde bedragen. Het probleem werd opgelost door, voor sommige tegemoetkomingen, toepassing te geven aan de wet van 13 juni 1966 betreffende de rust- en overlevingspensioenen voor arbeiders, bedienden, zeevarenden onder Belgische vlag, mijnwerkers en vrijwillig verzekerden, waarvan artikel 21, § 3, voorziet in een termijn van zes maanden, die in sommige gevallen op vijf jaar wordt gebracht. Het is die termijn die van toepassing is op de terugvordering van onterecht gestorte aanvullende tegemoetkomingen.

Wat de andere tegemoetkomingen betreft, is de oplossing gegeven door de wet van 6 februari 1970 betreffende de verjaring van schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provinciën. De verjaringstermijn bedraagt dan vijf jaar, die in sommige gevallen op dertig jaar wordt gebracht.

Het is de laatstvermelde termijn die te dezen van toepassing is, aangezien de terugvordering betrekking heeft op een onterecht ontvangen gewone tegemoetkoming.

A.2. De Ministerraad stelt vervolgens dat de wet die thans in die aangelegenheid van toepassing is, namelijk de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten, voorziet in een verjaringstermijn van drie jaar te rekenen vanaf de uitbetaling; die termijn wordt tot één jaar teruggebracht wanneer de uitbetaling enkel het gevolg is van een administratieve vergissing waarvan de betrokkene zich normaal geen rekenschap kan geven. Die termijn kan op vijf jaar worden gebracht in geval van fraude of bedrog door de betrokkene.

A.3. De Ministerraad voegt eraan toe dat de wet van 27 februari 1987 de wet van 27 juni 1969 weliswaar heeft opgeheven, doch de toepassing ervan handhaafde voor de rechthebbenden op tegemoetkomingen « volgens het oude stelsel » teneinde « de verworven rechten te vrijwaren voor degenen die vallen onder het stelsel van vóór 1974 » (*Parl. St.*, Senaat, 1986-1987, nr. 335/2, p. 33)

Hij is van mening dat het onderscheid onder de rechthebbenden, dat tot stand is gebracht bij artikel 28, tweede lid, van de wet van 27 februari 1987, naargelang hun rechten vóór of na 1 januari 1975 zijn gevestigd, een objectief en redelijk karakter heeft en dat het wordt verantwoord door de inachtneming van de verworven rechten.

Aldus zou, wat hen betreft, de handhaving worden verantwoord van de bepalingen die deel uit maken van de vroegere regeling betreffende de verjaring die van toepassing is op de terugvordering van onverschuldigde bedragen. Hun situatie zou als een geheel moeten worden beschouwd waaraan een eventueel minder gunstig element zoals een langere verjaringstermijn in geval van terugvordering van onterecht gestorte tegemoetkomingen, niet kan worden onttrokken.

- B -

B.1. Artikel 16, § 1, van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten bepaalt :

« De terugvordering van de ten onrechte betaalde tegemoetkomingen verjaart na drie jaar te rekenen vanaf de datum waarop de uitbetaling is geschied.

De in het eerste lid voorgeschreven termijn wordt teruggebracht tot één jaar indien de betaling enkel het gevolg is van een vergissing van een administratieve dienst of instelling, waarvan de betrokkene zich normaal geen rekenschap kan geven.

De in het eerste lid voorgeschreven termijn wordt verlengd tot vijf jaar indien ten onrechte werd uitbetaald in geval van bedrog, arglist of bedrieglijke handelingen van de betrokkene. »

B.2. Die bepaling is niet van toepassing op de persoon die, zoals de appelante voor het verwijzende rechtscollege, een tegemoetkoming voor gehandicapten geniet volgens het « oude stelsel », dat wil zeggen toegekend vóór 1 januari 1975 met toepassing van de wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen.

Artikel 28 van de wet van 27 februari 1987 bepaalt immers :

« De wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen wordt opgeheven.

De wet van 27 juni 1969 blijft evenwel van toepassing voor de gehandicapten waaraan een tegemoetkoming is toegekend die vóór 1 januari 1975 is ingegaan en die verder deze tegemoetkoming blijven genieten overeenkomstig de reglementaire bepalingen die van toepassing waren vóór deze datum, tenzij een toepassing van deze wet voordeliger is. In geen geval kan de toepassing van deze wet te hunnen aanzien leiden tot een verval van het recht of een vermindering van de tegemoetkoming.

[...] »

B.3. Aangezien de wet van 27 juni 1969 niets heeft bepaald betreffende de verjaringstermijn die van toepassing is op de terugvordering van onterecht ontvangen tegemoetkomingen, is het de verjaring na vijf jaar, bepaald in artikel 7 van de wet van 6 februari 1970 betreffende de verjaring van schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provinciën, die van toepassing is; die termijn wordt op dertig jaar gebracht in geval van frauduleuze handelingen.

B.4. Daaruit volgt dat de rechthebbenden op tegemoetkomingen voor gehandicapten, van wie onterecht ontvangen bedragen worden teruggevorderd, verschillend worden behandeld naargelang zij onder de vroegere of onder de nieuwe regeling vallen : degenen die hun

rechten ontlene aan de wet van 27 juni 1969, waarvan de gevolgen gelden voor degenen die reeds vóór 1 januari 1975 een tegemoetkoming kregen, zijn onderworpen aan een verjaring van vijf jaar; degenen die hun rechten ontlene aan de wet van 27 februari 1987 kunnen niet worden verplicht onterecht ontvangen bedragen terug te betalen na een termijn van drie jaar, die tot een jaar wordt teruggebracht wanneer de onterechte uitbetaling enkel voortvloeit uit een administratieve vergissing waarvan de betrokkene zich normaal geen rekenschap kan geven.

B.5. Tussen de twee categorieën van personen, die vergelijkbaar zijn, bestaat een verschil dat berust op een objectief criterium: de datum waarop hun recht op een tegemoetkoming is ingegaan.

B.6. Een verschil in behandeling gronden op dat verschil van datum is evenwel in verhouding met geen enkele van de door de wetgever nagestreefde doelstellingen. Zelfs in de veronderstelling dat het «oude stelsel» gunstiger was dan het nieuwe, kan dat verschil de toepassing van een langere verjaringstermijn in geval van terugvordering van onverschuldigde bedragen niet verantwoorden. Een dergelijk verschil is, integendeel, in strijd met de bedoeling door de wetgever uitgedrukt tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet van 27 februari 1987, te weten dat «de toestand van de gerechtigden van vóór 1 januari 1975 (zogenaamd oud stelsel) [...] ongewijzigd [blijft] en [...] verder door de vroegere wet [wordt] beheerst, tenzij de toepassing van deze wet voordeliger is voor hen» (*Parl. St.*, Kamer, 1985-1986, nr. 448/1, pp. 8 en 9).

B.7. Het door de verwijzende rechter beschreven verschil in behandeling is niet redelijk verantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 28, tweede lid, van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat het de voorheen toepasselijke bepalingen betreffende de verjaring van de terugvordering van onverschuldigde bedragen ten laste van een gerechtigde op een tegemoetkoming volgens het zogenaamde oude stelsel van toepassing laat.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 6 december 2000.

De wnd. griffier,

De voorzitter,

B. Renauld

M. Melchior